

01 2023

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách | www.schoenherr.eu

Z obsahu...

- Green claims a greenwashing: Transparentní komunikace o udržitelnosti** 3
Stále více spotřebitelů klade důraz na ekologii, ale z průzkumů vyplývá, že stávající tzv. zelená tvrzení a ekolabely nepovažují za důvěryhodné. Zlepšit tuto situaci si klade za cíl návrh nové směrnice EU o zelených tvrzeních (Green Claims Directive) z března 2023.
- MiCA: Nová pravidla pro podnikatele v oblasti kryptoměn** 6
Koncem dubna Evropský parlament schválil dlouho očekávané nařízení o trzích s kryptoaktivami, tzv. nařízení MiCA (Markets in Crypto-Assets), kterým se zavádí jednotný regulační rámec kryptoměnového odvětví na celém území EU. Patrně největší změnu představuje požadavek, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivami získali licenci od příslušného národního regulátora, v případě České republiky tedy od České národní banky.

Hromadné žaloby v České republice: noční můra pro podnikatele?

Mgr. Kristýna Zmatlíková, advokátka,
e-mail: kr.zmatlikova@schoenherr.eu,
Bc. Mgr. et Mgr. Stanislav Bednář, advokát,
e-mail: s.bednar@schoenherr.eu

V roce 2022 byl vládě předložen návrh zákona o hromadném řízení, kterým se má do českého právního řádu transponovat evropská směrnice o zástupných žalobách¹. Cílem této úpravy je zvýšit ochranu spotřebitelů a rozšířit možnosti kolektivního uplatňování jejich práv, které jsou zatím v českém prostředí velmi omezené. Přijetí tohoto zákona však s sebou přinese rizika pro podnikatele s větším množstvím klientů (spotřebitelů), a to zejména v sektoru finančních služeb, energetiky, telekomunikací či cestovního ruchu.

Aktuální právní rámec a stav nové úpravy

Ačkoli některé české právní předpisy obsahují prvky hromadného řízení, ucelená úprava zatím neexistuje; nejbliž je tomu v současnosti zákon o ochraně spotřebitele², podle kterého mohou spotřebitelská sdružení žalovat podnikatele, aby se zdržel protiprávního jednání zasahujícího do práv spotřebitelů (tzv. zástupná žaloba). Tato úprava je však velmi strohá³ a téměř se nevyužívá⁴.

Zákon o hromadném řízení nyní prochází legislativním procesem s očekávanou účinností od 1. ledna 2024⁵. V tomto ohledu má Česká republika zpoždění, protože směrnice o zástupných žalobách se měla transponovat do 25. prosince 2022 s účinností nejpozději od 25. června 2023.

Hlavní aspekty hromadného řízení

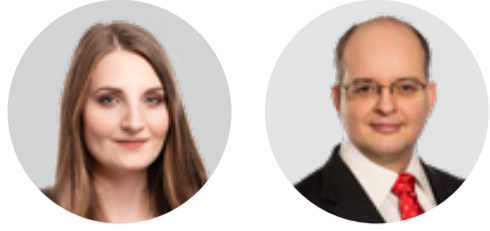
V hromadných řízeních bude možné řešit jen spory vyplývající z právních vztahů mezi spotřebiteli a podnikatelem (B2C). Žalobcem bude moci být jen nezisková organizace zapsaná na seznamu oprávněných osob. Podmínkou zápisu do tohoto seznamu bude mj. i to, že organizace působí po určitou dobu v oblasti ochrany spotřebitelů⁶. Tato organizace bude muset být nezávislá, zejména co do finančních zdrojů, aby hromadné žaloby nezneužívali podnikatelé v rámci konkurenčního boje. Přestože zákon bude umožňovat to, aby hromadnou žalobu financovala jiná osoba, bude zakazovat financování osobami,

pokračuje na straně 2

Hromadná řízení jako nástroj pro řešení sporů mezi spotřebiteli a podnikatelem (B2C).

Hromadné žaloby v České republice: noční můra pro podnikatele?

Mgr. Kristýna Zmatlíková, advokátka, e-mail: kr.zmatlikova@schoenherr.eu, Bc. Mgr. et Mgr. Stanislav Bednář, advokát, e-mail: s.bednar@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 1

kteří mají hospodářský zájem na podání či výsledku hromadné žaloby.

Jednotliví spotřebitelé nebudou mít postavení účastníka řízení a jejich procesní práva budou spíše omezená. Navrhovaná právní úprava je založena výhradně na tzv. opt-in režimu, tzn. že každý spotřebitel se bude muset se svým nárokem do řízení aktivně přihlásit, aby měl v rámci něj práva zúčastněného člena skupiny. To je rozdíl oproti situaci v USA, kde se například při výskytu vady určitého výrobku často považují za členy skupiny automaticky všichni kupující, pokud s tím nevyjádří nesouhlas (tzv. opt-out). Zavedení výhradního opt-in režimu má být jednou z pojištěk proti zneužívání hromadných řízení.

Hromadné řízení bude probíhat ve dvou fázích, přičemž v té první soud posoudí, zda je žaloba vůbec přípustná. V rozhodnutí o připuštění hromadné žaloby pak soud stanoví lhůtu⁷, ve které se budou moci spotřebitelé se svými nároky přihlásit.

Hlavní rizika

Zavedení hromadného řízení do českého prostředí s sebou přinese rizika zejména pro ty podnikatele, kteří mají vysoký počet klientů (spotřebitelů) v podobném postavení, tedy např. se stejnými či velmi podobnými smlouvami (banky, pojišťovny, výrobci automobilů či elektroniky atd.).

Jednou z hlavních obav podnikatelů je, že někdo zneužije hromadná řízení v konkurenčním boji, a to zejména prostřednictvím financování hromadných řízení. Namísto je bezesporu i obava z vysoké výše plnění a nákladů řízení, které bude muset

Analýza rizikosti

Doporučujeme vypracovat analýzu stávajících smluv z hlediska potenciální hrozby hromadné žaloby a nastavit správně a včas vnitřní procesy.

žalovaný podnikatel v případě neúspěchu uhradit.

Informace o hromadných řízeních budou povinně zveřejňovány, a to jak žalobcem, tak soudem v rejstříku hromadných řízení. Bez ohledu na výsledek tedy řízení může poškodit reputaci podnikatele již v okamžiku podání hromadné žaloby. Proti tomu se ovšem poškozený podnikatel bude moci bránit až poté, co hromadné řízení skončí, a to žalobou na náhradu škody či přiměřené zadostiučinění.

Žalovaným podnikatelům také může soud uložit povinnost zpřístupnit některé dokumenty. A pokud podnikatel tuto povinnost nesplní, může dostat pokutu až do výše 5.000.000 Kč, případně může soud považovat tvrzení, které mělo být dokumenty prokázáno, za prokázáno.

Přestože přístup k informacím chráněným obchodním, bankovním či advokátním tajemstvím bude omezený, tuto povinnost mohou podnikatelé vnímat velmi citlivě.

Jak se strategicky připravit?

Návrh zákona o hromadném řízení sice obsahuje řadu pojištěk proti zneužívání, podnikatelé by se ale měli již nyní na případné budoucí hromadné žaloby připravit. Zejména doporučujeme prověřit rizikost existujících produktů a služeb z hlediska toho, zda u nich hromadná žaloba hrozí. Zaměřte se hlavně na analýzu toho, zda vaše společnost může potenciálně porušit práva spotřebitelů. Míra rizika by měla zohledňovat i případné úroky z prodlení a náklady hromadného

řízení. Lze doporučit, abyste se obrátili na externí poradce, kteří důkladně prověří stávající smlouvy a zanalyzují případnou hrozbu hromadné žaloby. Jestliže u určitého portfolia produktů či služeb zjistíte, že by u nich mohli spotřebitelé určité nároky uplatňovat v hromadném řízení, poradci mohou rovněž dopředu připravit argumenty a celkovou strategii obrany pro případ, že by v budoucnu taková žaloba opravdu přišla.

Současně s analýzou rizikosti existujících produktů a služeb by měli podnikatelé správně nastavit vnitřní procesy tak, aby v případě, že by hrozila hromadná žaloba, mohli včas podniknout potřebné kroky pro nápravu a zmírnění následků. V B2C segmentu není otázkou zda, ale kdy k této nemilé situaci dojde.

Zavedení hromadného řízení přináší pro podnikatele mnohá rizika.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020, o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES.

² Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

³ V souvislosti s přijetím zákona o hromadném řízení bude přijata i novela zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, která upraví zástupné žaloby podrobněji a ponechá je jako doplňkový instrument pro ochranu spotřebitelských práv.

⁴ Průměrně jsou ročně podány jen jednotky zástupných žalob.

⁵ Článek vychází z verze návrhu zákona aktuální k 17. květnu 2023.

⁶ Podmínek bude celkem sedm a budou stanoveny v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Požadavek na minimální dobu působení v oblasti ochrany spotřebitele je v aktuální verzi návrhu příslušné novely tohoto zákona předložen ve dvou variantách (12 měsíců nebo 5 let).

⁷ Dle aktuální verze návrhu zákona o hromadném řízení stanoví soud lhůtu v rozmezí od dvou do čtyř měsíců.

Green claims a greenwashing: Transparentní komunikace o udržitelnosti

Mgr. Monika Voldánová, advokátka, e-mail: m.voldanova@schoenherreu

Stále více spotřebitelů klade důraz na ekologii a je pro ně důležité, aby svou peněženkou rozhodovali ve prospěch výrobků a služeb, které jsou udržitelné. Na druhé straně se ukazuje, že mnohé společnosti tohoto trendu zneužívají a bezostyšně „lakují“ své produkty nazeleno. Zároveň je s ohledem na množství různých tzv. zelených tvrzení a ekolabelů (jenom v EU jsou jich stovky) složité se v nich zorientovat a z průzkumů vyplývá, že nejsou pro spotřebitele důvěryhodné. Zlepšit tuto situaci si klade za cíl i návrh nové směrnice EU o zelených tvrzeních (Green Claims Directive) z března 2023.

Současná úprava

V současnosti legislativa neřeší otázku zelených tvrzení výslovně, což dává obchodníkům širokou volnost při používání a zdůvodňování těchto tvrzení. Případný greenwashing je pak řešen primárně na základě obecného zákazu nekalých obchodních praktik v rámci ochrany spotřebitele, případně soukromoprávně v rámci nekalé soutěže. Sektorové předpisy (například ohledně potravin a kosmetiky) obsahují částečně vlastní pravidla.

Návrh směrnice o zelených tvrzeních

Návrh směrnice o zelených tvrzeních přináší adresnou úpravu tzv. výslovných environmentálních tvrzení. „Environmentální tvrzení“ je definováno široce jako jakékoli dobrovolné sdělení nebo znázornění, které uvádí, že produkt nebo obchodník mají pozitivní nebo žádný dopad na životní prostředí nebo na životní prostředí působí méně škodlivě než jiné produkty nebo obchodníci, případně že v průběhu času svůj dopad zlepšili.¹ „Výslovná environmentální tvrzení“ jsou pak jejich podmnožinou a rozumí se jimi environmentální tvrzení vyjádřená textem nebo obsažená v environmentální značce.²

Požadavky na zdůvodnění a komunikaci

Podle návrhu nové směrnice musí obchodníci provést hodnocení ke zdůvodnění svých tvrzení. Hodnocení zahrnuje deset kritérií, včetně povinnosti opírat se o vědecké důkazy a nejnovější technické poznatky, prokázat význam dopadů, které jsou předmětem tvrzení, z hlediska celého životního cyklu výrobku, zohlednit všechny významné aspekty a dopady (nezaměřit se například pouze na uhlíkovou stopu) a provést srovnání s průmyslovým standardem.

Návrh směrnice zároveň vyžaduje, aby obchodník spolu s tvrzením poskytl i prů-

vodní informace a zdůvodnění, a to fyzicky spolu s tvrzením (například přímo na obalu výrobku), anebo prostřednictvím webového odkazu či QR kódu. Měl by uvést například údaje o environmentálních aspektech, dopadech a výkonnosti, které jsou předmětem tvrzení, o studii a výpočtech, na nichž své tvrzení zakládá, a informace o dosažených zlepšeních. Informace, které se týkají tvrzení, tudíž nebudou k dispozici pouze jejich držitelé (jak je tomu dnes), ale budou muset být snadno dostupné všem, kdo budou mít zájem si je ověřit.

Požadavky na environmentální certifikace

Směrnice dále stanovuje požadavky pro environmentální certifikační systémy, které udělují environmentální značky. Ty budou muset být transparentní, srozumitelné a budou je muset vypracovat odborné osoby. Certifikační autorita bude muset zavést procesy, jak řešit porušení podmínek značky, a bude mít právo ji odebrat nebo pozastavit v případě závažných nedostatků. Stávající environmentální značky, které budou splňovat podmínky směrnice, budou moci

fungovat i nadále. Po datu transpozice této směrnice již nicméně nebude možné zřídit nové národní nebo regionální environmentální značky – to bude možné už jen na základě evropského práva.

Sankce

Směrnice obsahuje i návrh sankcí, které by měly být efektivní, přiměřené a odrazující. Horní limit pokut by měl činit nejméně 4 % ročního obrátu obchodníka v členské zemi nebo v členských zemích, které jsou jedním dotčeny.

Co bude následovat?

Co se týká dalšího postupu, návrh směrnice musí nejprve projít legislativním procesem na úrovni EU. Následně bude směrnice transponována do vnitrostátních předpisů a poté úprava vstoupí v účinnost. Předpokládá se, že celý proces potrvá zhruba dva roky. Jelikož se bude jednat o zásadní změny a velká část stávajících zelených tvrzení ve světle nové legislativy neobstojí, doporučujeme začít svoje procesy připravovat na novou legislativu co nejdříve.

Nové tváře v týmu

Mgr. Petr Korál, J.D.
Advokát
pe.koral@schoenherreu

Odborník na právo nemovitosti, Petr Korál, posílil tým vedený managing partnerem kanceláře, panem Martinem Kubánkem. Petr vedl řadu nemovitostních transakcí zejména pro institucionální investory. Ve své praxi se zaměřuje na poradenství především v oblasti nákupu a prodeje nemovitostí a nájemních smluvních vztahů a rovněž má zkušenosti se sporovou agendou. Je absolventem Právnické fakulty Univerzity Karlovy a titul J.D. získal na Nova Southeastern University ve Spojených státech amerických.

¹ Definici environmentálního tvrzení neobsahuje návrh směrnice o zelených tvrzeních, ale návrh směrnice o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci. Tato směrnice by měla novelizovat směrnici o nekalých obchodních praktikách a představuje další díl do legislativní skládačky boje proti greenwashingu.

² Dále v tomto textu používáme pouze termín tvrzení nebo zelené tvrzení.

Schönherr poskytl poradenství Lindab Group při akvizici výrobního závodu společnosti Ventilace EU a.s., podnikající v oblasti vzduchotechniky

Ozvěte se nám.
Rádi vám
pomůžeme

Pokud máte jakékoliv dotazy k jednotlivým článkům, neváhejte kontaktovat přímo autory (jejichž e-mailové adresy najdete u každého textu). Všem e-mailům se pečlivě věnujeme. Velmi rádi vám pomůžeme, pokud se potýkáte s čímkoliv, o čem píšeme.

Schönherr regulatorní žurnál

Přehled novinek z oblasti české a evropské finanční regulatoriky

V pravidelně vydávaném měsíčním žurnálu naši specialisté na oblast bankovníctví a financí sestavují jako jedni z mála na českém trhu komplexní přehled novinek ze všech oblastí finanční regulatoriky.

Pevně věříme, že díky regulatornímu žurnálu pro vás bude snazší se orientovat v neustále se měnícím prostředí finanční regulatoriky a pomůže vám včas reagovat na případné novinky.

Přihlášení k odběru s doručením přímo do vaší e-mailové schránky na office.czechrepublic@schoenherr.eu.

Schönherr poskytl poradenství Lindab Group („Lindab“), přední evropské společnosti v oblasti vzduchotechniky, při akvizici výrobního závodu společnosti Ventilace EU a.s. („Ventilace EU“), předního českého výrobce a velkoobchodníka se vzduchotechnikou. Akvizice výrobního závodu společnosti Ventilace EU vyplynula z předchozí úspěšné spolupráce obou společností. Spolumajitel a člen představenstva společnosti Ventilace EU, Jiří Chvátal, bude i nadále ředitelem společnosti, která se stane součástí skupiny Lindab.

„Byli jsme nadšení, že jsme mohli společnosti Lindab pomoci s touto akvizicí v segmentu HVAC (topení, větrání a klimatizace) v České republice, proto-

že jsme tak mohli využít naše rozsáhlé zkušenosti v tomto odvětví,“ řekl partner Vladimír Čížek.

Společnost Lindab byla založena v roce 1959 ve Švédsku a je přední společností v oblasti vzduchotechniky, která nabízí řešení pro energeticky účinné větrání a zdravé prostředí uvnitř budov v Evropě. Společnost Lindab působí přibližně ve 20 zemích a má více než 170 poboček v Evropě. Společnost má přibližně 5 000 zaměstnanců.

Ventilace EU je předním českým výrobcem a velkoobchodníkem v oblasti vzduchotechniky. Společnost se zaměřuje na dodávky všech komponentů pro vzduchotechnické rozvody a potrubí ve veřejných prostorách, kancelářských bu-

dovách, obchodních centrech a nákupních střediscích.

Tým M&A Schönherr Česká republika poskytl komplexní poradenství při transakci, včetně due diligence, strukturování transakce a vyjednávání transakční dokumentace.

Tým Schönherr, který při transakci poskytl poradenství, vedli Vladimír Čížek (partner) a Jiří Marek (advokát). Tým dále tvořili Michal Jendželovský (advokát), Helena Hangler (advokátka), Marie Gremillot (advokátka), Libuše Dočekalová (advokátka), Jan Kupčík (advokát), Viktor Pakosta (advokát), Sebastian Špeta (advokát) a Martin Svoboda (koncipient).

Prodávající zastupovaly advokátní kanceláře Moore Legal CZ a Eversheds Sutherland.

Novinky z pracovního práva

Mgr. Helena Hangler, advokátka, e-mail: h.hangler@schoenherreu, Mgr. Aleš Procházka, advokátní koncipient, e-mail: al.prochazka@schoenherreu

V různých fázích legislativního procesu se nachází tři zásadní změny, které se promítnou do pracovního práva. Ta první se týká přímo zákoníku práce a přináší relativně velkou novelu řady institutů. Druhá změna se týká agenturního zaměstnávání a bohužel bude znamenat omezení tohoto institutu a povede k dalšímu snížení flexibility na pracovním trhu. A poslední je novinka evropského původu, a to úprava tzv. whistleblowingu. Nižší nabíjíme krátký přehled ke každé z nich.

Novela zákoníku práce

Do druhého čtení v Poslanecké sněmovně míří relativně rozsáhlá novela zákoníku práce. Z velké části se jedná o implementaci evropských směrnic, v některých bodech ovšem novela také odráží realitu a potřeby praxe. Součástí návrhu jsou podstatné změny zejména v oblasti dohod mimo pracovní poměr (včetně nově práva na dovolenou a rozvrhování pracovní doby), digitalizace (např. možnosti uzavírat pracovní smlouvu elektronicky), regulace práce z domova (včetně úpravy kompenzace nákladů při tom vznikajících) či rozšíření informační povinnosti zaměstnavatele (včetně například povinnosti zaměstnavatele informovat zaměstnance o orgánu sociálního zabezpečení, kterému zaměstnavatel odvádí pojistné).

Lze očekávat, že novela (v zatím ne zcela jasném znění a rozsahu) nabude účinnosti do konce roku 2023, a je tak třeba začít se na ni připravovat (zejména u oblastí vyžadovaných evropským právem), například úpravou vzorové dokumentace.

Změna agenturního zaměstnávání – omezení celkové doby přidělení, ukončení

Dle aktuálně platné úpravy může agentura práce přidělit zaměstnance k uživateli maximálně na dobu 12 měsíců po sobě jdoucích. Výjimkou je situace, kdy o prodloužení této doby požádá sám zaměstnanec, či tzv. zástupy (za zaměstnance na mateřské dovolené). V těchto případech se tedy omezení jedním rokem trvání neuplatní a délku přidělení lze přesáhnout či opakovat.

V praxi nezřídka k tomuto řetězení skutečně dochází. Byť by zaměstnanec měl zájem stát se kmenovým zaměstnancem, není mu to často umožněno a místo toho jej okolnosti (podmínky zaměstnavatele) motivují, aby si podal „žádost“ o prodloužení dočasného přidělení. To ovšem nemůžeme klást plně za vinu zaměstnavatelům, protože mnohdy nemohou předvídat, kolik práce budou pro dotyčného mít, a zaměstnat kmenového zaměstnance s sebou nese řadu (zejména právních) rizik a omezení (hlavně

v otázce náhrad mezd při nevytížení či ukončení pracovního poměru).

Na tuto praxi má reagovat novela zákoníku práce, která sice nadále umožní výše uvedené řetězení, ovšem nově stanoví jakousi nejvyšší mez, nejdelší dobu přidělení, kterou už nebude možné překročit. Nově budou agentura práce a uživatel povinni zajistit, aby dočasné přidělení zaměstnance k výkonu práce u téhož uživatele nepřesáhlo v úhrnu tři roky za dobu pěti po sobě jdoucích let. Tato novela tedy významně omezí institut agenturního zaměstnání, protože nejpodněji po třech letech nepřetržitě práce se zaměstnavatel bude muset rozhodnout, zda zaměstnance převezme do interního stavu, nebo spoluprací s ním ukončí.

Zároveň novela významně omezí vlastní ukončení dočasného přidělení. Dnes je velmi běžné, že dočasné přidělení uživatel kdykoli (i s okamžitými účinky) ukončí a tím zároveň skončí

pracovní poměr agenturního zaměstnance s agenturou. Tato praxe nyní již nebude možná – nově zákoník práce stanoví, že se nepřihlíží k ujednání, kterým by byla pracovní smlouva sjednána na dobu určitou – pokud by touto dobou určitou byla doba dočasného přidělení zaměstnance k uživateli. Takové ujednání se výslovně zakazuje. Tento zákaz se zároveň promítá i do novelizovaného znění zákona o inspekci práce a zakládá odpovědnost za přestupek se sankcí do výše 1.000.000 Kč.

Whistleblowing

Schválen byl již i návrh zákona o ochraně oznamovatelů, který nabude účinnosti 1. 8. 2023. Vychází z evropské směrnice, která již měla být před delší dobou implementována, a proto nebylo pochyb o tom, že tato úprava bude přijata.

Tento zákon s sebou přináší obecnou regulaci – v jakých věcech lze oznámení

Zákaz odvetných opatření

Oznamovatel nesmí být dle připravovaného zákona za svůj podnět zaměstnavatelem „trestán“ a významné výhody se mu dostane i pro případ soudního sporu.

o protiprávních jednáních učinit, jak probíhá oznamovací proces, jaké jsou lhůty atd. Kromě toho ale zároveň zásadně upravuje povinné osoby. Dle zákona je každý zaměstnavatel, který k 1. lednu daného roku zaměstnává nejméně 50 zaměstnanců (což lze očekávat u běžné středně velké společnosti), povinen zavést vnitřní oznamovací systém. Prostřednictvím něho mohou oznamovatelé činit oznámení o protiprávních jednáních. Zároveň ze zákona plyne povinnost ustanovit tzv. příslušnou osobu, tedy osobu, která splňuje zákonné podmínky (např. bezúhonnost) a která bude příslušná k přijímání, prověřování a vyřizování oznámení.

Z pohledu pracovního práva patří k nejdůležitějším oblastem, jež tento zákon upravuje, zákaz tzv. odvetných opatření. Oznamovatele není možné nijak postihovat za to, že oznámení učinil (ostatně rozumně nastavená společnost by měla být ráda, že ji někdo upozornil např. již v počáteční fázi na problematické jednání pro ni pracujících osob). Oznamovateli se tedy nelze „odměnit“ kupříkladu snížením bonusů, pro něj nevhodnou (nepříznivou) úpravou pracovní doby, či dokonce výpovědí.

Pokud by se přece jen daný zaměstnavatel rozhodl tento zákaz porušit, kromě správních sankcí je součástí whistleblowingového balíčku i úprava tzv. obráceného důkazního břemene v zákoně o občanském řízení soudním. Konkrétně by mělo platit, že pokud zaměstnanec jakožto žalobce uvede před soudem skutečnosti, ze kterých lze dovodit, že ho žalovaný (typicky zaměstnavatel) vystavil odvetnému opatření proto, že je oznamovatelem podle zákona o ochraně oznamovatelů, musí žalovaný dokázat, že toto opatření (tedy např. výpověď) bylo objektivně odůvodněné legitimním cílem a představovalo k tomuto cíli přiměřený a nezbytný prostředek.

Osobně si autoři umí velmi dobře představit, že by tento institut mohli zneužívat zaměstnanci. Pokud bude mít zaměstnanec pocit, že jeho pozice ve firmě už není příliš stabilní, může účelově učinit oznámení a následně se bránit výpovědi právě s poukazem na učiněné oznámení. Zaměstnavatelům proto důrazně doporučujeme, aby měli případná rozvázání pracovních poměrů řádně a dostatečně odůvodněná a zdokumentovaná – mohou se tím vyhnout zbytečným sporům a průtahům v případném řízení.

Vzhledem k tomu, že v zákoně jsou uvedeny i další povinnosti (oznamovací systém musí splňovat určité parametry, např. na utajení osoby oznamovatele apod.), je vhodné se na tuto úpravu začít připravovat.

Tzv. no-poaching dohody a soutěžní právo

Mgr. Ing. Jan Kupčik, Ph.D., advokát, e-mail: ja.kupcik@schoenherr.eu

U vztahů mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo mezi dvěma zaměstnavateli zainteresované strany málokoho napadne, že by mohly mít i významný soutěžní rozměr. Poslední dobou se však soutěžní úřady začínají na tuto oblast zaměřovat, a to především v oblastech, kde je potřeba kvalifikovaná pracovní síla (inovativní odvětví, R&D oblast). Například přímo český ÚOHS k této tematice nedávno vydal informační list. Jednou z problematických otázek jsou závazky omezující svobodu stran „soutěžit“ o zaměstnance. Ty mohou vyplývat z formálních smluv, např. z distribučních dohod, dohod o spolupráci nebo jako součást transakční dokumentace, případně z neformální domluvy mezi HR odděleními více subjektů.

Soutěžněprávní compliance

Vzhledem k šíři postihovaných protisoutěžních dohod je vhodné pravidelné školení zaměstnanců HR oddělení i v této oblasti.

vány jsou i neformální nebo ústní dohody. Jakkoliv budou častější no-poaching závazky v písemných smlouvách, ani tajné dohody mezi HR odděleními přímých konkurentů nejsou vyloučeny. Vnitřní audit HR oddělení by v případě pochybností mohl být správný první krok. Pravidelná školení v oblasti soutěžněprávní compliance by bylo vhodné rozšířit i na zaměstnance HR oddělení. Naše soutěžní praxe má v provádění auditů a školení rozsáhlé zkušenosti.

Pokud má podnik uzavřené různé kooperační dohody s konkurenty nebo i dodavateli/odběrateli (R&D dohody, joint ventures, ale i klasické distribuční smlouvy), případně pro tyto účely používá jednotné vzory, doporučujeme prověřit ta ustanovení v těchto dohodách, jež brání přetahování zaměstnanců. I s takovými prověrkami máme dlouhodobé zkušenosti. Konečně by stranou pozornosti neměly zůstat ani možné no-poaching dohody v rámci transakcí. Odborníci na hospodářskou soutěž by měli (ideálně již při vyjednávání transakce) posoudit, jestli jsou opravdu nezbytné. K tomu je potřeba úzká spolupráce transakčních a soutěžních týmů, což je pro naši kancelář naprostým standardem.

I pro ty, kdo mají základní povědomí o pravidlech hospodářské soutěže, mohou být některá specifika toho, jak se aplikují v HR oblasti, překvapivá. Například si z pohledu pracovního trhu mohou určitým způsobem konkurovat i podniky, které spolu svými produkty nesoutěží (a nejsou tedy konkurenty ve standardním smyslu). Právě na tato specifika se zde zaměříme a předložíme i jednoduchá doporučení především pro top management a HR manažery.

No-poaching dohody

Dohody mezi konkurenty (podniky působícími na stejném relevantním trhu) o nepřetahování zaměstnanců (no-poaching, někdy také no-hire nebo non-solicitation) jsou zásadně zakázané. V tomto směru nejproblematictější jsou takové dohody mezi přímými konkurenty. Nebrání totiž jen pohybu na pracovním trhu, ale i v soutěžení mezi těmito konkurenty,

protože jim zamezují získat konkurenční výhodu v podobě lepších, zkušenějších nebo inovativnějších pracovníků. U takových dohod lze očekávat, že je soutěžní úřady budou považovat za zjevně porušující pravidla hospodářské soutěže, bez ohledu na to, zda mají skutečné účinky na konkurenční prostředí.

Problematické ale mohou být i dohody mezi podniky, jejichž produkty mezi sebou nesoupeří. Na pracovní trh se totiž lze dívat i tak, že zaměstnanci jsou dodavatelé produktu (práce) zaměstnavatelům – odběratelům. O konkrétní zaměstnance (např. vrcholové manažery nebo IT pracovníky) tak teoreticky mohou soupeřit soutěžitelé z různých odvětví, a nacházet se tak na jednom relevantním (pracovním) trhu. Mezi firmami, které si nekonkurují na produktovém trhu, však mohou no-poaching dohody představovat i legitimní nástroj např. ochrany know-how. Typicky v rámci transakční dokumentace

mohou být tyto závazky nezbytné, aby vůbec mohla samotná transakce fungovat (pro uchování hodnoty kupovaného podniku), což soutěžní právo akceptuje.

No-poaching dohody jsou v současnosti v hledáčku Evropské komise i soutěžních úřadů členských států, což dobře ilustruje již zmíněný informační list ÚOHS. Dosud ale není zcela jasné, zda se soutěžní autority hodlají zaměřovat jen na škodlivější dohody mezi přímými konkurenty, nebo se budou věnovat i no-poaching dohodám v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů či v souvislosti s transakcemi, jejichž dopad na hospodářskou soutěž není tak jednoznačný. Společnosti by každopádně měly věnovat více pozornosti těmto typům závazků v uzavíraných smlouvách.

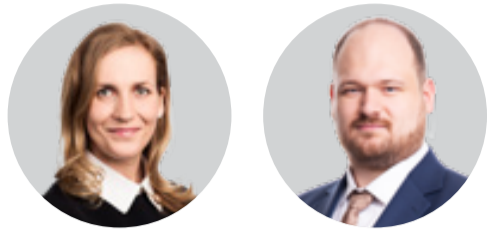
Doporučení

Ve vztahu ke všem protisoutěžním dohodám je třeba upozornit na to, že postihové

Dohody o nepřetahování zaměstnanců jsou zásadně považovány za porušující pravidla hospodářské soutěže.

MiCA: Nová pravidla pro podnikatele v oblasti kryptoměn

Mgr. Natálie Rosová, LL.M., advokátka, e-mail: n.rosova@schoenherr.eu, Mgr. Martin Svoboda, koncipient, e-mail: ma.svoboda@schoenherr.eu

Koncem dubna Evropský parlament schválil dlouho očekávané nařízení o trzích s kryptoaktivy, tzv. nařízení MiCA (Markets in Crypto-Assets) (dále jen „Nařízení“), kterým se zavádí jednotný regulační rámec kryptoměnového odvětví na celém území EU. V půlce května pak Nařízení formálně schválila Rada EU s tím, že v platnost vstoupí dvacátým dnem po zveřejnění v Úředním věstníku EU a účinné bude za 18, respektive v případě vybraných ustanovení za 12 měsíců.

Jde o zásadní krok v začlenění kryptoaktiv do tradičního finančního systému. Účelem je zejména zajistit transparentnost, zavést jednotnou sadu pravidel v oblasti kryptoměn v rámci EU a chránit zákazníky.

Jaká pravidla tedy Nařízení v oblasti kryptoaktiv zavádí? V tomto příspěvku představíme hlavní novinky, které nový režim přinese.

Kategorizace kryptoaktiv

Nařízení definuje kryptoaktivum jako digitální zachycení hodnoty nebo práv, které se dá převádět a ukládat elektronicky pomocí technologie sdíleného registru nebo podobné technologie. V návaznosti na tuto definici pak Nařízení zavádí následující podkategorie, od kterých se odvíjí, jaká pravidla Nařízení se budou aplikovat:

- i. elektronické peněžní tokeny (e-money tokens) navázané na hodnotu fiat měny (tj. zákonné měny, např. EUR, CZK apod.);
- ii. tokeny vázané na aktiva (asset-referenced tokens) navázané na jinou hodnotu nebo právo či jejich kombinaci;
- iii. jiná kryptoaktiva, např. užitečný token.

Koho se Nařízení týká?

Nařízení dopadne na osoby, které se zabývají vydáváním kryptoaktiv nebo poskytují služby, které se jich týkají (fyzické i právnické osoby), a to včetně, mimo jiné, poskytovatelů služeb, jako jsou obchodní systémy a peněženko, v nichž jsou kryptoaktiva držena.

Nařízení se naopak neaplikuje například na služby poskytované výlučně mateřským a dceřiným společnostem či na tzv. nezaměnitelné tokeny (NFTs – non-fungible tokens).

Licence pro poskytovatele služeb kryptoaktiv

Patrně největší změnu představuje požadavek, aby poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy získali licenci od příslušného národního regulátora, v případě České republiky tedy od České národní banky.

Co jsou „služby související s kryptoaktivy“? V tomto kontextu jde o služby, které se svým obsahem podobají službám uvedeným v seznamu investičních služeb dle MiFID II (například úschova a správa kryptoaktiv ve prospěch třetí osoby, přijímání a předávání pokynů týkajících se kryptoaktiv, poskytování poradenství ohledně

kryptoaktiv, správa portfolia zahrnujícího kryptoaktiva atd.).

S tím souvisí i další regulační požadavky, opět velmi podobné požadavkům na tradiční poskytovatele investičních služeb. Žadatel tak musí mít například zavedena pravidla týkající se ochrany majetku zákazníků nebo obezřetnostní pravidla.

V praxi se nový režim dotkne celé řady podnikatelů, kteří nyní podnikají v této oblasti pouze na základě živnostenského

oprávnění pro poskytování služeb spojených s virtuálními aktivy. Ti budou nově muset získat povolení České národní banky, přičemž aby licenci získali, budou muset svůj obchodní model a vnitřní pravidla uvést do souladu s novými regulačními požadavky.

Vydavatelé kryptoaktiv

Na vydavatele kryptoaktiv pak dopadají další požadavky Nařízení, a to v závislosti na kategorii kryptoaktiva a na tom, jaký charakter má činnost vydavatele. Mezi tyto požadavky patří mimo jiné:

- i. až na výjimky notifikovat a zveřejnit tzv. bílou knihu o kryptoaktivech (Whitepaper), která má obsahovat zejména informace o vydavateli, kryptoaktivech, právech, povinnostech a rizicích s nimi souvisejících – je tedy určitou obdobou prospektu cenných papírů, ale pro kryptoaktiva;
- ii. při splnění určitých podmínek dodržovat vyšší kapitálové požadavky;
- iii. dodržovat obezřetnostní pravidla.

Další novinky

Nařízení také upravuje pravidla předcházení zneužívání trhu jako pravidla zveřejňování vnitřních informací, zákaz tzv. insider trading či zákaz manipulace s trhem. Nařízení dále upravuje požadavky na propagační sdělení.

Závěr

Uvést všechny novinky zaváděné Nařízením výrazně přesahuje možnosti a účel tohoto příspěvku, lze nicméně konstatovat, že nové požadavky na subjekty regulace jsou poměrně přísné.

Klíčové pro podnikatele bude ověřit, zda jsou schopni splnit personální, technické, kapitálové a další požadavky Nařízení a včas případně upravit, co je třeba. Po dobu přechodného období ode dne platnosti Nařízení až do jeho účinnosti mohou podnikatelé, kteří již nyní poskytují služby související s kryptoaktivy, nadále své služby poskytovat. Zajistit soulad s novými rozsáhlými pravidly, včetně získání příslušné licence, nicméně bude náročný proces, ve kterém sehraje příprava stěžejní roli.

Nařízení EU přináší zásadní regulaci trhu s kryptoaktivy.

Transparentnost, jednotná pravidla a ochrana zákazníků

Nařízení přináší pro poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy podobné regulační požadavky, jaké platí pro poskytovatele tradičních investičních služeb.

Novela Lex OZE I a návrh novely Lex OZE II

Mgr. Petr Korál, J.D., advokát, e-mail: pe.koral@schoenherr.eu, Mgr. Natálie Dubská, koncipientka, e-mail: natalie.dubska@schoenherr.eu

V návaznosti na širokou debatu a hledání řešení energetické krize připravili naši zákonodárci dvě novely týkající se obnovitelných zdrojů. První z nich je účinná od konce ledna, u druhé známe navrhované znění.

Lex OZE I

Na konci ledna letošního roku vstoupila v účinnost novela stavebního a energetického zákona, která má za cíl zjednodušit instalaci obnovitelných zdrojů energie („OZE“), označovaná jako Lex OZE I. Zároveň ministerstvo průmyslu a obchodu zveřejnilo na konci února 2023 znění novely energetického zákona Lex OZE II, která má cílit zejména na rozšíření tzv. komunitní energetiky a obsahuje vylepšenou definici sdílení elektřiny a spoustu dalšího, včetně legalizace vodíku jako zdroje energie.

Hlavní změnou, kterou Lex OZE I přináší, je stanovení výkonu OZE na 50 kW jako společné hranice, do jejíhož překročení

není potřeba pro instalaci OZE stavební povolení, územní souhlas ani licence. Opouští se tedy současný stav, kde energetický zákon a stavební zákon stanovovaly rozdílné hranice (10 kW, resp. 20 kW).

Lex OZE I dále zjednodušuje umístování fotovoltaických panelů na již existující stavby a nově se již neposuzuje, zda se jejich instalací mění vzhled stavby, což v praxi způsobovalo výkladové problémy.

Poslední významnější změnou, kterou Lex OZE I přináší, je deklarování veřejného zájmu na zřizování a provozování fotovoltaických elektráren s kapacitou nad 1 MW. Díky tomu by mělo být možné takové fotovoltaické elektrárny umístit mimo území vyhrazená v územním plánu, a nemělo by tedy být nutné kvůli nim územní plány měnit.

Návrh novely Lex OZE II

Kromě již účinné novely Lex OZE I je nyní v mezirezortní připomínkové fázi další, už

delší dobu očekávaná novela energetického zákona. Hlavní novinkou je podrobná právní úprava tzv. komunitní energetiky a možnost sdílet elektřinu v rámci sdružených subjektů. Podle navrhovaného znění by měly vznikat dva druhy subjektů komunitní energetiky – energetické společenství („ES“) a společenství pro obnovitelné zdroje („SOZ“).

Z návrhu ministerstva vyplývá, že u obou společenství se bude jednat o právnickou osobu založenou na principu dobrovolného členství, jejímiž členy by kromě fyzických osob mohly být i osoby právnické, obce či kraje nebo společnosti jimi ovládané. Jejich hlavním cílem nebude vytvářet zisk, nýbrž vyrábět obnovitelnou energii a sdílet ji. Konkrétní formu právnické osoby návrh nestanovuje a výběr nechává na jejich členech. Vzhledem k členskému principu, podmínce dobrovolnosti a necílení na zisk se jeví jako nejpraktičtější zvolit pro společenství formu spolku nebo družstva. Zavedení institutu

obou společenství může představovat významný posun v oblasti energetiky, protože může vést k její decentralizaci na nejnižší lokální úrovni.

Návrh bohužel počítá pouze s participací tzv. malých (u ES), respektive malých a středních podniků (u SOZ). Vyloučeny jsou tedy nejen velké společnosti, ale i ty menší, pokud jsou s takovými společnostmi významně majetkově propojené, například v rámci holdingu.

Další novinkou z oblasti OZE je rozšíření zákonné definice plynu o vodík. Právě legalizace vodíku a dalších alternativních plynů jako zdroje energie pomůže zmírnit stávající legislativní paralýzu, která v současnosti svírá vodíkovou infrastrukturu.

Záměr je, aby novela Lex OZE II nabyla účinnosti od 1. ledna 2024. Poté co v dubnu Legislativní rada vlády vydala k novele velmi negativní stanovisko a doporučila ji přepracovat, je to plán spíše ambiciózní, ale stále ještě splnitelný.

kontakty

Praha

Jindřišská 16
CZ110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500
F: +420 225 996 555
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu

Budapešť

Váci út 76
H1133 Budapest
T: +36 1870 07 00
F: +36 1870 07 01
E: office.hungary@schoenherr.eu

Linec

Herrenstraße 6
A4020 Linz
T: +43 1534 37 0
F: +43 1534 37 66100
E: office.linz@schoenherr.eu

Varšava

ul. Prózna 9
PL00107 Warsaw
T: +48 22 223 09 00
F: +48 22 223 09 02
E: office.poland@schoenherr.eu

Bělehrad

Bulevar vojvode Bojovića 68
SRB11000 Belgrade
T: +381 11 320 26 00
F: +381 11 320 26 10
E: office.serbia@schoenherr.eu

Bukurešť

Blvd. Dacia Nr. 30
RO010413 Bucharest
T: +40 21 319 67 90
F: +40 21 319 67 91
E: office.romania@schoenherr.eu

Lublaň

Tomšičeva 3
SI1000 Ljubljana
T: +386 1200 09 80
F: +386 1426 07 11
E: office.slovenia@schoenherr.eu

Vídeň (centrála)

Schottenring 19
A1010 Vienna
T: +43 1534 37 0
F: +43 1534 37 66100
E: office.austria@schoenherr.eu

Bratislava

Prievozska 4/A (Apollo II)
SK821 09 Bratislava
T: +421 2 57 10 07 01
F: +421 2 57 10 07 02
E: office.slovakia@schoenherr.eu

Istanbul

Levent Mah. Mektep Sok. No:14
TK34330 Beşiktaş – Istanbul
T: +90 212 324 70 70
F: +90 212 264 21 99
E: office.turkey@schoenherr.eu

Podgorica

Bulevar Džordža Vašingtona 98,
Atlas Capital Plaza, VIII Floor
ME81000 Podgorica
T: +382 20 228 137
E: office.montenegro@schoenherr.eu

Záhřeb

Prilaz Gjura Deželica 19
HR10000 Zagreb
T: +385 1 481 32 44
F: +385 1 481 30 73
E: office.croatia@schoenherr.eu

Brusel

Rue du Congrès 5
B1000 Brussels
T: +32 2 743 40 40
F: +32 2 743 40 49
E: office.belgium@schoenherr.eu

Kišiněv

Str. Alexandru Lapusneanu 3
MD2004 Chişinău
T: +373 22 240 300
F: +373 22 240 301
E: office.moldova@schoenherr.eu

Sofie

Alabin 56
BG1000 Sofia
T: +359 2 933 10 70
F: +359 2 986 11 05
E: office.bulgaria@schoenherr.eu

www.schoenherr.eu

schönherr
straight to the point

SCHÖNHERR Journal, ročník VIII, vydání 1/2023, datum vydání 23. 6. 2023

Vydavatel: Schönherr Rechtsanwälte GmbH, organizační složka, Jindřišská 16, 110 00 Praha – Nové Město, IČ: 06518974, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu | Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing s.r.o., U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz | Redakce: Bc. Mgr. et Mgr. Stanislav Bednář, Mgr. Rudolf Bicek, Ph.D., Mgr. Libuše Dočekalová, Mgr. Natálie Dubská, Mgr. Marie Gremillot, Mgr. Ondřej Havlíček, LL.M., Mgr. Helena Hangler, Ing. Mgr. Jan Kupčík, Ph.D., Mgr. Kateřina Lehečková, Mgr. Viktor Pakosta, JUDr. Eva Purgerová, Ph.D., Mgr. Martin Svoboda, Mgr. Sebastian Špeta, Mgr. Monika Voldánová, Mgr. Kristýna Zmatlíková | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková | Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Petr Behún, Proofreading.cz | Volně neprodejně | Registrace: MK ČR E 22392, vychází 2× ročně | Tisk: Tiskárna Daniel s.r.o.